

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут**

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Наталія ЗАМКОВА

10 березня 2021 р.

ПРОГРАМА

вступних фахових випробувань

освітній ступінь	«бакалавр»
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма	«Міжнародний бізнес»

Вінниця 2021

ВСТУП

Програма вступних фахових випробувань для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітня програма «Міжнародний бізнес») підготовлена на основі освітньо-професійної програми, є науково-методичним документом, який забезпечує комплексний підхід щодо оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки вступників до професійної діяльності.

Мета вступного випробування – визначити обсяг та рівень теоретичних знань, практичних навичок та вмінь з профільних дисциплін у галузі економіки, планування та організації економічної діяльності підприємств.

Вступне випробування складається з тестової перевірки знань, що формують уміння, визначені кваліфікаційною характеристикою.

Програма охоплює основні напрями, складові та завдання міжнародних економічних відносин й інтегрує такі дисципліни:

- Основи підприємництва
- Макроекономіка;
- Правознавство.

Програма складається з наступних розділів:

Вступ.

1. Основний зміст.
2. Список рекомендованих джерел.

При підготовці до вступних фахових випробувань абітурієнтам рекомендується користуватися літературою, список якої наведено у кінці програми.

1. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

1.1. Основи підприємництва

Культурно-історичний феномен підприємницької діяльності. Підприємництво як особливий вид економічної активності. Сутність підприємництва та його еволюція. Ознаки підприємництва, умови та принципи його здійснення. Складові елементи підприємництва. Місія, стратегія та цілі підприємництва. Суб'єкти підприємницької діяльності. Об'єкти підприємницької діяльності. Обмеження при здійсненні підприємницької діяльності. Роль підприємництва в суспільстві. Підприємницька свобода. Гарантії прав підприємців з боку держави. Підприємницька логіка. Мотивація підприємництва. Ієрархія потреб за А.Маслоу. Теорія мотиваторів та гігієнічних факторів. Теорія чекань.

Типи підприємництва. Класифікаційні ознаки підприємництва. Виробнича підприємницька діяльність. Сфери та форми виробничої підприємницької діяльності. Підприємництво у сфері торгівлі. Суб'єкти підприємницької діяльності в торгівлі. Основні етапи та особливості підприємницької діяльності в торгівлі.

Посередницька підприємницька діяльність. Функції посередників. Види посередників. Підприємництво в сфері надання фінансових послуг. Суб'єкти фінансового підприємництва. Комерційні банки. Аудиторські фірми, лізингові компанії. Інвестиційні компанії та фонди. Цінні папери, що обертаються на фондовому ринку. Страхове підприємництво. Суб'єкти та об'єкти страхових відносин. Форми, за якими здійснюється страхування у підприємстві.

Внутрішнє середовище підприємництва. Поняття, сутність та складові зовнішнього середовища підприємництва. Фактори зовнішнього середовища прямої дії. Фактори зовнішнього середовища непрямої дії. Політико-правове середовище. Функції держави. Засоби впливу держави на підприємництво. Податкова політика. Цілі податкової політики. Сутність та функції податків. Державна звітність. Види державної звітності. Фінансова звітність. Статистична звітність. Ризик підприємницької діяльності.

Фактори активізації підприємницьких структур. Державна політика підтримки малого підприємництва. Державне регулювання та підтримка малого підприємництва в зарубіжних країнах. Форми та методи державного регулювання підприємництва.

Сутність та розвиток етичної та соціальної відповідальності бізнесу. Основні етичні пріоритети для підприємця. Соціальна відповідальність організації. Філософські основи соціальної відповідальності бізнесу. Утилітаризм, дотримання прав людини, справедливість. Соціальні групи, перед якими підприємець несе відповідальність. Відповідальність підприємництва перед суспільством. Відповідальність підприємця перед споживачами. Права споживачів. Відповідальність підприємця перед партнерами. Відповідальність підприємця перед інвесторами.

Фактори, що впливають на вибір форм підприємництва. Основні форми ведення бізнесу у світові практиці. Індивідуальне підприємництво. Партнерство. Корпоративне підприємництво. Франчайзинг. Типи франшизи. Правові форми організації підприємництва в Україні. Види господарських товариств, що діють на території України. Складні форми підприємницьких утворень. Кооперація. Концентрація. Форми об'єднань підприємств в Україні.

Етапи та особливості створення підприємства. Складові ефективного планування. Розробка бізнес-плану. Сильні і слабкі сторони, можливості та загрози підприємницької діяльності. Складання установчих документів. Структура установчих документів. Державна реєстрація суб'єкта господарювання. Відкриття банківських рахунків. Одержання кредитів, ліцензій, торгових патентів.

Організація договірних взаємовідносин у бізнесі. Умови договору та їх формування. Напрямки співробітництва партнерів. Форми співпраці. Формування інвестицій і фінансування капіталу.

Поняття підприємницького ризику. Види ризику. Види втрат в підприємницькій діяльності. Визначення розміру підприємницького ризику. Характеристика зон підприємницького ризику. Заходи, що сприяють зменшенню підприємницького ризику.

Загальна структура бізнес-плану. Основні вимоги щодо складання бізнес-плану. Визначення структури підприємницької діяльності (покупці, посередники, постачальники, конкуренти). Визначення стратегії маркетингу. Розрахунок загальних витрат. Прогнозний розрахунок прибутку. Розрахунок точки беззбитковості. Складання бізнес-плану підприємства.

Поняття та сутність кар'єри. Ефективність кар'єри. Професійна та внутрішньоорганізаційна кар'єра. Підбір персоналу та основні форми найму у підприємстві. Етапи процесу відбору персоналу. Види договорів в трудовій сфері. Процес прийняття на роботу. Стадії кар'єри. Стадія становлення. Стадія просування. Стадія закріплення. Стадія виходу на пенсію.

1.2. Макроекономіка

Макроекономічна теорія як розділ економічної науки. Економічна система як об'єкт макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Основні макроекономічні проблеми й суперечності. Предмет макроекономіки. Функції макроекономіки.

Методологія макроекономіки. Аналіз сукупних економічних тенденцій. Агреговані показники і функціональні взаємозв'язки між ними. Методи й принципи макроекономічних досліджень. Економічне моделювання. Екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Статичні й динамічні моделі. Expost-аналіз в порівнянні з ex ante -аналізом.

Мета та завдання макроекономіки. Макроекономічний аналіз як інструмент пізнання. Позитивний і нормативний аналіз. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Макроекономічне прогнозування.

Становлення та розвиток макроекономіки. Сучасні макроекономічні теорії: посткейнсіанська макроекономіка, неокласична макроекономіка, монетаризм. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.

Розвиток макроекономічної теорії у працях лауреатів Нобелівської премії з економіки.

Економічний кругообіг у простій економічній системі. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і фірмами. Ринок ресурсів та ринок продуктів.

Включення державного сектору в кругообіг доходів і продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу. Модель кругообігу із включенням зовнішньоекономічного сектору.

Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва. Сутність СНР та її відмінність від системи БНГ (баланс народного господарства). Етапи розвитку СНР. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків.

Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки. Переваги та обмеження СНР. Проблеми впровадження СНР в Україні. Модель міжгалузевого балансу В. Леонт'єва.

Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість. Валовий національний продукт (ВНП) та валовий внутрішній

продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Визначення ВВП Інститутом статистика ООН. Характерні ознаки ВВП. Визначення кінцевої і проміжної продукції, доданої вартості. Подвійний рахунок та його виключення. Динаміка ВВП в Україні.

СНР – система взаємопов'язаних показників. Співвідношення між основними показниками систем національних рахунків. Чистий національний продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Дохід кінцевого використання.

Обчислення реальних обсягів: номінальний і реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Темп росту й темп приросту реального ВВП. Індекс цін і дефлятор. Інфлювання та дефлювання ВВП. Статичні методи підрахунку національного доходу й національного продукту.

ВВП та суспільний добробут. Особливості макроекономічних показників. Неринкові операції. Зростання вільного часу. Поліпшення якісних характеристик продукції. ВВП та навколишнє середовище. Тіньова економіка. Методика обчислення обсягів тіньової економіки. Чистий економічний добробут (NEW).

Рух і розподіл національного продукту. Функціональний розподіл доходу. Особистий розподіл доходу. Роль держави у перерозподілі доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джинні. Засоби зменшення нерівності у розподілі доходів.

Сутність сукупного попиту, його відмінність від індивідуального попиту. Сукупний попит та його модель. Структура сукупного попиту. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит закордону.

Цінові фактори, які впливають на сукупний попит: зміна процентної ставки, ефект багатства, обсяг та структура імпорту. Крива сукупного попиту (AD). Нецінові фактори, які впливають на сукупний попит. Зміни в споживчих витратах, інвестиційних витратах, державних витратах та у витратах на чистий експорт. Заплановані й фактичні витрати.

Сукупна пропозиція. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Довгострокова крива сукупної пропозиції. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію: цінові фактори – зміна процентної ставки, зміна рівня цін; нецінові фактори – зміни цін на ресурси, продуктивності праці, правових норм.

Кейнсіанська крива сукупної пропозиції. Класична крива сукупної пропозиції. Узагальнена крива сукупної пропозиції. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва. Три варіанти макроекономічної рівноваги.

«Сукупний попит – сукупна пропозиція» як базова модель економічної рівноваги. Довгострокова й короткострокова рівновага. Порушення рівноваги сукупного попиту та сукупної пропозиції. Механізм відновлення рівноваги. Мультиплікатор у моделі AD-AS. Парадокс ощадливості. Сучасні теорії сукупної пропозиції.

Споживання та заощадження. Дохід кінцевого використання і споживання. Функція споживання. Споживання як функція доходу кінцевого використання. Функція заощадження. Середня схильність до споживання й заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання і чинники, які на нього впливають. Графік функції споживання (C). Графік функції заощадження (S). Теорії споживання. Кейнсіанська та неокласична концепції споживання.

Чинники споживання і заощадження, не пов'язані з поточним доходом. Вибір активу заощадником. Ліквідність активу. Активи вищої та нищої цінності. Види заощаджень. Національні заощадження. Рівень заощаджень.

Динаміка середньої схильності до споживання. Особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації національної економіки.

Інвестиції як компонент сукупних витрат. Інвестиційна функція та її графік. Роль інвестиції в економіці. Нестабільність інвестиції. Інвестиції в економіку України.

Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна й реальна процентна ставка. Процентна ставка і чиста прибутковість інвестицій.

Автономні інвестиції. Сутність мультиплікатора. Таблична модель мультиплікативного процесу. Модель простого мультиплікатора. Мультиплікатор Кейнса. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на мультиплікативний ефект. Парадокс ощадливості. Вплив інвестицій на обсяг національного виробництва.

Індуційовані інвестиції. Модель акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора – акселератора.

Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення. Рівновага ринкової економіки. Рівновага дефіцитної економіки.

Передумови й еволюція розвитку класичної моделі макроекономічної рівноваги. Класична модель макроекономічної рівноваги: взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій. Гіпотези класичної моделі макроекономічної рівноваги. Ринок ресурсів. Праця як головний ресурс класичної макромоделі. Умови рівноваги ринку праці з виробничою функцією. Визначення рівноважного обсягу виробництва. Ринок грошей та його рівновага. Графік рівноваги ринку грошей за класичною моделлю. Ринок товарів. Умови та графік рівноваги ринку товарів за класичною моделлю. Ринок заощаджень. Вплив процентної ставки на ринок заощаджень. Графік рівноваги ринку заощаджень. Загальна рівновага класичної макромоделі: система взаємопов'язаних графіків.

Ринок товарів та платних послуг. Модель «витрати–випуск» - кейнсіанська модель товарного ринку. Закрита економіка. Сукупні видатки. Заплановані видатки, фактичні видатки. Графік «кейнсіанський хрест». Встановлення рівноваги на товарному ринку без державного втручання та з ним. Інфляційний та дефляційний (рецесійний) розриви.

Модель «витікання–ін'єкції». Вплив чистого експорту на рівноважний ВВП. Мультиплікатор видатків.

Графік Хікса–Хансена для ринку товарів та платних послуг – крива IS. Фактори, які впливають на переміщення кривої IS.

Ринок грошей та цінних паперів. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Мотиви попиту на гроші: операційний, спекулятивний, обачливості. Ліквідна пастка. Інвестиційна пастка. Умови рівноваги на ринку грошей та цінних паперів.

Графік Хікса–Хансена для ринку та цінних товарів – крива LM. Фактори, які впливають на переміщення кривої LM.

Ринок робочої сили. Пропозиції робочої сили. Попит на робочу силу. Умови рівноваги на ринку робочої сили. Реальна та номінальна заробітна плата.

Загальна рівновага на ринках товарів і послуг, грошей та цінних паперів. Модель IS-LM – як аналітичний засіб макроекономічної політики. Аналіз руху по кривих та переміщення кривих моделі IS-LM. Вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної й фіскальної політики. Застосування моделі IS-LM для аналізу економіки України.

Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти.

Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Функції податків. Прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету. Принципи ефективного оподаткування. Податки як засіб впливу на економіку. Державні видатки і їх структура. Поточні та капітальні витрати держави.

Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча й стримуюча фіскальна політика. Модель впливу державних витрат та податків на сукупний обсяг виробництва. Мультиплікатор державних витрат і податковий мультиплікатор. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Прогресивна шкала оподаткування. Соціальні трансфери. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва.

Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделей «сукупний попит–сукупна пропозиція», «витрати- випуск», «AD–AS». Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Крива Лаффера і визначення межі оподаткування.

Фіскальна політика й державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення і економічні наслідки. Державне бюджетне обмеження. Циклічний та структурний дефіцити бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Емісійне й боргове фінансування бюджетного дефіциту.

Державний борг та його структура. Економічні наслідки державного боргу. Ефект витіснення державою приватних інвестицій і тягар боргу для майбутніх поколінь. Методи управління державним боргом. Рефінансування. Реструктуризація. Боргові свопи. Списання боргу. Державний борг України та можливості його погашення.

Фіскальна політика в Україні: основні напрями й протиріччя.

Грошовий ринок. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса і грошова база. Коефіцієнт монетизації. Попит на гроші й фактори, що його визначають. Модель попиту на гроші Баумоля–Тобіна (Baumol-Tobin). Механізм функціонування грошового ринку.

Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Операції центрального (національного) банку і грошова база. Інструмент центрального банку: політика облікової ставки, політика банківських резервів, операції на відкритому ринку. Механізм створення грошей банками.

Вплив монетарної політики на економіку: політика «дорогих» та «дешевих» грошей. Передавальний (трансмісійний) механізм монетарної політики. Грошовий та депозитний мультиплікатори.

Суть монетарної політики. Дискреційна і недискреційна монетарна політика. Стратегії монетарної політики. Правила проведення монетарної політики. Проблема ефективності монетарної політики. Наслідки монетарної політики за моделлю IS-LM. Координація монетарної та фіскальної політики у моделі IS-LM.

НБУ й монетарна політика в Україні. Заходи щодо стабілізації монетарної системи в трансформаційних економіках. Проблема довіри до грошей і монетарної політики.

Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Типи циклів. Теорія циклічних коливань.

Циклічні коливання та їх види. Класифікація макроекономічних змінних для типового ділового циклу: проциклічні, антициклічні, ациклічні.

Макроекономічний аналіз циклічних коливань. Циклічність, інфляція й безробіття як форми прояву макроекономічної нестабільності.

Кейнсіанська і неокласична теорія економічного циклів. Застосування моделей AD-AS і IS-LM для аналізу циклічних коливань. Концепція реальних економічних циклів Д.Кюдланла та Е.Прескота. Рівноважний циклічний процес Р. Лукаса. Теорія циклічних коливань М.І Туган-Барановського.

Адаптація економіки до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання. Особливості економічного циклу в Україні.

Макроекономічна динаміка. Сутність економічного зростання. Передумови й характерні риси сучасного економічного зростання. Джерела економічного зростання. Методи обчислення джерел економічного зростання. Науково–технічний процес. Джерела зростання економіки України.

Темпи економічного зростання. Фактори, які стримують економічне зростання. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання.

Моделювання економічного зростання. Економічне зростання на основі моделі AD–AS і кривої виробничих можливостей. Модель економічного зростання Харрода–Домара.

Модель економічного зростання Р.Солоу. Стаціонарний стан. «Золоте» правило нагромадження капіталу. Теорія розвитку: порівняльний аналіз.

Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку. Особливості економічного зростання в Україні.

Інфляція: сутність і методи вимірювання. Розрахунок темпу інфляції. Класифікація інфляції: за критерієм рівня; за формою прояву; за можливістю передбачення та за причинами виникнення.

Інфляція попиту на основні моделі AD–AS. Монетарні та немонетарні фактори інфляції попиту. Передчасна й чиста інфляція попиту. Інфляційний розрив. Інфляція витрат (пропозиції) на основі моделі AD–AS. Стагфляція. Причини інфляції витрат. Інфляційна спіраль.

Теоретичні підходи до пояснення причин інфляції. Кейнсіанський і класичний погляд на інфляцію. Заробітна плата, безробіття та інфляція. Крива Філіпса і її сучасна інтерпретація. Монетаристське пояснення причин інфляції.

Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Інфляційний податок і сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Інфляція та динаміка реальної процентної ставки. Принцип Фішера.

Антиінфляційна політика держави і її роль у стабілізації економіки. Коефіцієнт дезінфляції. Особливості антиінфляційного регулювання в трансформаційних економіках.

Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки й засоби стримування.

Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття.

Види безробіття: фрикційне, структурне і циклічне. Фактичний і природний рівень безробіття і фактори, що його визначають. Розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня.

Кейнсіанське пояснення безробіття. Розрив безробіття як результат неефективного попиту. Неокласичні пояснення причин безробіття. Рекомендації щодо подолання безробіття з точки зору різних теоретичних концепцій.

Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон і крива Оукена.

Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.

Засоби державного регулювання зайнятості. Політика попиту та політика пропозиції у регулюванні ринку праці: переваги й ефективність. Соціальний захист безробітних. Макроекономічні засади політики зайнятості.

Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні.

Механізм зовнішньоекономічної політики. Інструменти зовнішньо– торговельної політики. Протекціонізм. Вільна торгівля. Іноземне інвестування. Порівняльна та абсолютна перевага.

Платіжний баланс. Типові компоненти платіжного балансу. Класифікація статей платіжного балансу та їх взаємозв'язок. Платіжний баланс України.

Валютний курс. Реальний і номінальний валютні курси. Вплив інфляції на номінальний валютний курс. Види валютних курсів. Попит та пропозиція валюти. Міжнародні системи валютних курсів: Бреттон-Вудська і Ямайська. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом.

Розрахунок ВВП у відкритій економіці. Міжнародний потік товарів та капіталів. Вплив чистого експорту на ВВП. Вплив обмінного курсу на чистий експорт. Мультиплікатор зовнішньої торгівлі. Гранична схильність до імпорту.

Модель Мандела-Флемінга для відкритої економіки.

Модель IS-LM для відкритої економіки при плаваючому валютному курсі. Крива IS. Особливості кривої LM у системі координат дохід-процентна ставка та дохід-обмінний

курс. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фінансової та зовнішньоекономічної політики.

Модель IS-LM для відкритої економіки при фіксованому валютному курсі. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фінансової та зовнішньоекономічної політики.

Порівняльний аналіз макроекономічної політики при фіксованому й плаваючому обмінних курсах. Висновки моделі Мандела-Флемінга.

1.3. Правознавство

Основні теорії походження держави і права. Поняття й ознаки держави. Поняття функцій держави. Внутрішні й зовнішні функції держави. Класифікація держав (форми правління, форми державного устрою, політичні режими). Держави, які існували на території України. Державний механізм. Державний апарат.

Основні значення терміну «право». Право у загально соціальному розумінні. Право як об'єктивна категорія, його поняття та співвідношення з іншими основними видами соціальних норм. Основні ознаки, властивості, характерні риси права. Зв'язок права і держави. Взаємодія правових техніко-технологічних норм у сфері торговельно-економічної діяльності.

Суб'єктивне право та його співвідношення з правом в об'єктивному розумінні.

Поняття та основні ознаки, що характеризують норми права. Структура правової норми: диспозиція, гіпотеза, санкція. Співвідношення структури норми права та структурних частин нормативного акта.

Класифікація норм права та їх елементів: за суб'єктами, що їх прийняли, ступенем визначеності і способом вираження правил поведінки тощо.

Поняття джерела права, його різні значення. Система джерел (форм) права. Нормативні акти як джерела права та їхня система. Закон як основне джерело права у правовій державі, підзаконні нормативні акти.

Межі дії нормативних актів. Дія нормативного акта у часі; порядок набрання чинності актом; зворотна сила закону. Дія нормативного акта у просторі; екстериторіальність. Дія нормативного акта за колом осіб; імунітет та його різновиди.

Систематизація законодавства: поняття, форми та значення.

Поняття системи права. Поняття галузі права. Предмет, метод регулювання як класифікаційні підстави галузевої систематизації правових норм. Основні галузі права та загальна характеристика їхнього змісту та джерел: конституційне, цивільне, трудове, адміністративне, фінансове, сімейне, земельне, кримінальне, цивільне процесуальне, господарсько процесуальне, кримінально-процесуальне, кримінально-виконавче.

Система права та система законодавства, комплексні галузі права. Підгалузі права та інститути права. Право творення як процес самоорганізації права.

Поняття, форми та способи реалізації норм права. Взаємозв'язок норм права та правовідносин. Поняття та структуру (елементи) правовідносин: учасники, їхні суб'єктивні права та обов'язки, об'єкт правовідносин. Юридичні факти.

Застосування норм права як форма його реалізації. Стадії процесу застосування норм права.

Поняття тлумачення норм права. Види і способи тлумачення права.

Поняття законності, правопорядку, суспільного порядку та дисципліни. Гарантії законності.

Правова культура: зв'язок із загальною культурою. Види правової культури. Професійна правова культура спеціалістів торговельно-економічного профілю.

Правомірна поведінка і правопорушення. Правопорушення як підстави юридичної відповідальності. Склад правопорушення, зміст його елементів. Види правопорушень. Загальне поняття юридичної відповідальності. Мета і принципи юридичної відповідальності. Основні види юридичної відповідальності.

Поняття цивільного права. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини. Метод цивільно-правового регулювання. Об'єкти цивільно-правових відносин.

Джерела та система цивільного права. Відносини власності: поняття та зміст права власності. Види форм власності.

Суб'єкти цивільного права. Громадяни (фізичні особи), їхні основні юридичні властивості як суб'єктів цивільно-правових відносин. Поняття і зміст цивільно-правової правоздатності і дієздатності громадян: повна, неповна, часткова. Обмеження дієздатності. Визнання громадянина недієздатним.

Спеціальна правосуб'єктність юридичних осіб. Органи юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб.

Поняття та класифікація (види) право чинів. Умови дійсності цивільних правочинів. Форма правочинів: усна та письмова, їхні різновиди. Правові аспекти додержання відповідної форми правочину.

Визнання правочину недійсним та правові наслідки виконання недійсного правочину. Реституція та варіанти вирішення питання про її застосування. Застосування реституції до конкретних випадків порушення умов дійсності правочину. Види недійсних правочинів.

Поняття представництва. Сфера та межі дії представництва (представника). Підстави, за яких виникають повноваження з представництва. Довіреність. Форма і строк довіреності. Передоручення. Припинення довіреності. Наслідки скасування довіреності.

Поняття цивільно-правового зобов'язання. Суб'єкт, предмет та підстави виникнення зобов'язань. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Види зобов'язань (договорів). Процес (порядок) укладання договору. Загальні умови виконання зобов'язань.

Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, завдаток, гарантія, при тримання.

Припинення зобов'язань, способи припинення зобов'язань.

Поняття, підстави та умови відповідальності за порушення зобов'язань. Види цивільно-правової відповідальності.

Загальна характеристика сімейного права як галузі права. Поняття, джерела та завдання сімейного права України.

Порядок і умови укладання шлюбу. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу. Поновлення шлюбу.

Загальні положення, особисті права та обов'язки батьків і дітей. Права батьків і дітей на майно. Аліментні обов'язки батьків і дітей та інших членів сім'ї і родичів. Усиновлення (удочеріння).

Поняття трудових правовідносин та трудового права. Джерела трудового права. Колективний договір як джерело права та інститут трудового права: поняття, зміст та порядок укладання.

Поняття та умови трудового договору і порядок їхнього встановлення. Порядок укладання трудового договору. Документи, що необхідні для прийому на роботу. Форма трудового договору. Види трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору.

Види (типологія) змін трудових правовідносин. Умови, за якими визначається характер змін трудового договору. Переміщення працівника на інше робоче місце. Продовження роботи в нових істотно змінених умовах. Переведення працівника на іншу роботу.

Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу. Розірвання трудового договору з ініціативи органів, що не є стороною договору. Припинення трудового договору за взаємною згодою сторін. Порядок звільнення.

Правове регулювання зайнятості населення.

Поняття і тривалість робочого часу. Робочий день. Види робочого дня і робочого тижня. Режим та облік робочого часу. Ненормований робочий день. Робота в нічний час. Надурочні роботи.

Поняття та види часу відпочинку. Щоденний та щотижневий відпочинок. Святкові і неробочі дні. Щорічні відпустки. Інші види відпусток.

Поняття і зміст трудової дисципліни. Трудова дисципліна, внутрішній трудовий розпорядок як особлива частина правопорядку. Нормативні акти, що регулюють внутрішній трудовий розпорядок і трудову дисципліну. Основні обов'язки працівників. Стимулювання за трудовим правом. Заходи заохочення. Інші заходи стимулювання, переваги і пільги. Заохочення за особливі трудові заслуги.

Дисциплінарна відповідальність. Система заходів впливу, що застосовується до порушників трудової дисципліни. Підстави дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарний проступок. Кваліфікація дисциплінарних проступків. Дисциплінарні стягнення. Порядок накладання дисциплінарних стягнень.

Поняття, підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації. Відмінність матеріальної відповідальності від майнової цивільно-правової відповідальності. Види матеріальної відповідальності та особливості їх застосування. Порядок визначення розміру шкоди і відшкодування шкоди, заподіяної працівником.

Трудові спори: поняття і класифікація. Комісії по трудових спорах: їхня організація та компетенція. Порядок розгляду трудових спорів у комісіях по трудових спорах. Порядок прийняття, оскарження та виконання рішення комісії по трудових спорах. Розгляд трудових спорів у суді. Справи, що підлягають безпосередньому розглядові в суді. Рішення органів по розгляду трудових спорів про поновлення працівника на роботі та розв'язання інших пов'язаних з ним питань.

Колективні трудові спори та порядок їх вирішення.

Державне управління (здійснення виконавчої влади) як державно-правова категорія та його місце в системі соціального управління. Поняття адміністративно-правових відносин та адміністративного права.

Адміністративний примус у системі методів державного управління. Адміністративно-деліктне право як підгалузь адміністративного права. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Підстави адміністративної відповідальності. Характеристика адміністративного правопорушення. Види адміністративних стягнень та їхній зміст. Система адміністративних правопорушень. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення. Адміністративні правопорушення в системі торгівлі і громадського харчування.

Поняття, підстави і умови правомірності безпосереднього адміністративного примусу. Система та види заходів безпосереднього адміністративного примусу.

Поняття і структура кримінального права. Підстави кримінальної відповідальності. Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона злочину. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність). Стадії розвитку умисного злочину. Співучасть у злочині. Покарання, його мета. Види покарань. Обставини, що пом'якшують відповідальність. Обставини, що обтяжують відповідальність. Особлива частина кримінального права. Класифікація злочинів.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

1. Тестування триває 1 годину (60 хвилин).
2. Білет письмового тестування з фахових дисциплін складається з 50 закритих тестових завдань. Вступнику потрібно обрати лише одну правильну (найбільш повну) відповідь.
3. Якщо відповідь на тест надана правильно, то виставляється максимальний бал (4 бали).
4. Якщо відповідь на тестові завдання є неправильною, то виставляється 0 балів.
5. Максимальна сума балів, яку може набрати абітурієнт, складає 200.
6. Мінімальна сума балів з випробування дорівнює 100.
7. Факт ознайомлення вступника з правилами проведення тестування та інструкцією засвідчується його особистим підписом на обкладинці бланку тестових завдань. Будь-які позначки на бланку тестових завдань, які можуть дешифрувати роботу вступникові робити суворо заборонено.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основи підприємництва

1. Басова І., Клець В., Андрусенко А. Фізична особа - підприємець. Харків : Фактор, 2012. 704 с.
2. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 685 с.
3. Гой І. В., Смелянська Т. П. Підприємництво : навч. посіб. Електронні дані. Київ : Центр учбової літератури, 2013. URL: http://10.0.2.150/docs/CUL/Pidprymnytstvo_Goi_2013.pdf.
4. Гой І. В., Смелянська Т. П. Підприємництво : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 368 с. + Електронна копія.
5. Економічна теорія : підручник / [авт.: М. І. Горлач, М. О. Соколов, В. О. Гуценко, М. І. Кривов, С. Ф. Лисенко, М. В. Жиленкова]. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 532 с.
6. Економічна теорія. Національна економіка : підручник / за ред. В. М. Тарасевича ; [В. М. Тарасевич, В. Я. Швець, Ю. І. Пилипенко, В. В. Білоцерківець та ін.]. Київ : Знання, 2012. 270 с. (Серія "Вища освіта XXI століття").
7. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Семененка, Д. І. Коваленка. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 428 с.
8. Економічна теорія. Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 8-ме вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2012. 702 с. (Серія "Класичний університетський підручник" : засн. 2004 р.).
9. Квач Я. П., Шлафман Н. Л., Коваль В. В., Хачатрян В. В. Організація підприємницької діяльності : навч. посіб. Одеса : Бровкін О.В., 2013. 203 с.
10. Крегул Ю. І., Банк Р. О. Безпека підприємницької діяльності в Україні : адміністративно-правовий аспект : монографія. Київ : КНТЕУ, 2016. 240 с.
11. Крегул Ю. І., Банк Р. О. Організаційно-правові засади безпеки підприємницької діяльності (в таблицях і схемах) : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2015. 216 с.
12. Крегул Ю. І., Банк Р. О., Мушенок В. В., Радченко О. Ю., Сердюченко О. В., Хромей В. В., Ситніченко О. М. Юридична відповідальність у підприємстві : навч. посіб. / за ред. Ю. І. Крегула. Київ : КНТЕУ, 2017. 316 с.
13. Максименко С. Д., Мазаракі А. А., Кулаковська Л. П., Кулаковський Т. Ю. Підприємництво: психологічні, організаційні та економічні аспекти : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2012. 720 с.
14. Орехівський Г. А. Політекономія : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ : Каравела, 2019. 440 с.
15. Основи економічної теорії : навч. посіб. / за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинської. 3-тє вид., стер. Київ : Каравела, 2018. 448 с.
16. Педько А. Б. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 168 с.
17. Тирпак І. В., Тирпак В. І., Жуков С. А. Основи економіки та організації підприємництва : навч. посіб. Київ : Кондор, 2012. 270 с.
18. Тягунова Н. М., Спорши О. А. Підприємництво і бізнес-культура : навч. посіб. : кредитно-модульний курс. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 118 с. + Електронна копія.
19. Тягунова Н. М., Спорши О. А. Підприємництво і бізнес-культура : навч. посіб. : кредитно-модульний курс. Електронні дані. Київ : Центр учбової літератури, 2014. URL: http://10.0.2.150/docs/CUL/Pidpr_i_biznes_kultura.pdf.
20. Федоренко В. Г., Руженський М. М., Палиця С. В., Пінчук Ю. Б. Основи економічної теорії : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : Алерта, 2012. 312 с.

3.2. Макроекономіка

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка : Навч. посібник / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – 2-ге вид., допов. К : Атіка, 2007, 368с.
2. Базилінська О. Я. Макроекономіка : навч. посібник / О. Я. Базилінська. – 2-г вид., випр. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 442 с.
3. Батура О. В. Макроекономіка : навч. посібник / О. В. Батура, О. Ф. Івашина, Л. Ф. Новікова. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 236с.

4. Гронтковська Г. Е. Макроекономіка : навч. посібник / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 672 с.
5. Гронтковська Г. Е. Макроекономіка. Практикум : навч. посібник / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.
6. Калініченко О. В. Макроекономіка. Практикум : навч. посібник / О. В. Калініченко, О. Д. Плотник. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 656 с.
7. Кулішов В. В. Макроекономіка: основи теорії і практикум : навч. посібник / В. В. Кулішов. – 2-ге вид., випр. – Львів : Магнолія плюс, 2007. – 256с.
8. Лагутін В. Д. Макроекономіка : навч. посібник / В. Д. Лагутін, Л. І. Пронкіна. – К. : КНТЕУ, 2012. – 268 с.
9. Макроекономіка та макроекономічна політика : навч. посібник / А. Ф. Мельник, Т. Л. Желюк, О. В. Длугопольський, О. В. Панухник ; за ред. А.Ф. Мельника. – К. : Знання, 2008. – 699 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
10. Макроекономіка : збірник тестових завдань /уклад.: Н.Л. Новікова. – К. : КНТЕУ, 2008. – 80с.
11. Макроекономіка : опорний конспект лекцій / авт.: В. Д. Лагутін, І. П. Соколовська, Ю. М. Уманців, Н. Л. Новікова, Ю. І. Зігліна. – К. : КНТЕУ, 2010. – 107 с.
12. Макроекономіка : опорний конспект лекцій / авт.: В. Д. Лагутін, І. П. Соколовська, Ю. М. Уманців. – К. : КНТЕУ, 2013. – 103 с.
13. Макроекономіка : опорний конспект лекцій /уклад.: В.Д. Лагутін, І.П. Соколов, Ю.М. Уманців, Ю.І.Зігліна. – К. : КНТЕУ, 2007. – 102с.
14. Макроекономіка : опорний конспект лекцій /уклад.: В.Д. Лагутін, І.П. Соколовська, Ю.М. Уманців, Ю.І.Зігліна, Н.Л. Новікова. – К. : КНТЕУ, 2008. – 107с.
15. Мікроекономіка і макроекономіка : підручник , у 2-х ч. / С. М. Будаговська, О. І. Кілієвич, І. О. Луніна та ін. ; за заг. ред. С.М. Будаговської. – 4-те вид. – К. : Основи, 2007, 518 с.

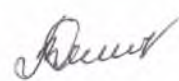
3.3. Правознавство

1. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення : навч. посіб. / [О. В. Кузьменко, М. В. Плугатир, І. Д. Пастух, О. К. Волох, О. В. Горбач, В. М. Дорогих, М. В. Лошицький, О. А. Лупало, Д. Б. Муратова, В. О. Скорик, М. В. Співак, О. Г. Стрельченко, В. П. Чабан та ін.] ; за заг. ред. О. В. Кузьменко. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 388 с.
2. Бюджетний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 15 липня 2017 року : (відповідає офіційному текстові). Київ : Центр учбової літератури, 2017. 140 с.
3. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. Київ : Правова єдність, 2016. 364 с.
4. Господарський кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 15 липня 2017 року : (відповідає офіційному текстові). Київ : Центр учбової літератури, 2017. 151 с.
5. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 270 с.
6. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Правова єдність, 2016. 488 с.
7. Жарких В. Ю., Білоусов І. Б., Кривдіна І. Б., Татакі Д. Д., Чістякова І. М., Шевченко Б. Г., Яворський С. Х. Правове регулювання інформаційної діяльності : навч. посіб. Київ : Каравела, 2018. 232 с.

8. Конституція України : станом на 3 червня 2019 року (відповідає офіційному текстові). Київ : Центр учбової літератури, 2019. 66 с.
9. Корнєєв Ю. В. Земельне право України : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 200 с.
10. Корнєєв Ю. В. Транспортне право України : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 168 с.
11. Красіліч Н. Д., Іваненко Л. М. Цивільне право : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2015. 396 с.
12. Кругул Ю. І., Шестопалова Л. М. Правознавство. Термінологічний словник : навч. посіб. / за ред. Ю. І. Кругула. Київ : КНТЕУ, 2018. 268 с.
13. Кунченко-Харченко В. І., Печерський В. Г., Трубін Ю. Ю. Правознавство : навч. посіб. Київ : Кондор, 2011. 474 с.
14. Митний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 15 липня 2017 року. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 278 с.
15. Молдован В. В., Молдован А. В., Кацавець Р. С. Кримінальний процес України. Лекції. Процесуальні документи : навч. посіб. 2-ге вид. із змінами та допов. Київ : Правова єдність, 2016. 360 с.
16. Молдован В. В., Чулінда Л. І. Правознавство : навч. посіб. 2-ге вид. перероб. і допов. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 184 с.
17. Основи правознавства : навч. посіб. / за ред. Ю. І. Кругула, [Ю. І. Кругул, В. І. Орленко, І. В. Бризгалов, В. І. Батрименко, В. В. Ладиченко, В. А. Погарченко, Т. М. Дроздюк]. Київ : КНТЕУ, 2012. 406 с.
18. Погорілко В. Ф., Шпиталенко Г. А. Правознавство : підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Каравела, 2011. 592 с.
19. Правознавство : навч. посіб. / [С. П. Ратушняк]. 3-тє вид., допов. і перероб. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2014. 720 с.
20. Правознавство : навч. посіб. / за ред. П. Д. Пилипенка. 3-тє вид. стереотипне. Львів : Новий Світ-2000, 2011. 512 с.
21. Рішення Європейського суду з прав людини 2016-2017. Київ : Центр учбової літератури, 2018. URL: http://10.0.2.150/docs/CUL/2018/Rishennia_Yevropeiskoho_sudu_z_prav_liudyny_2016-2017.pdf.
22. Сімейний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 1 вересня 2018 року (офіційний текст) / відповід. за вип. А. В. Паливода. Київ : Паливода А.В., 2018. 112 с. (Кодекси України).
23. Федик Є. І., Луцький І. М., Котуха О. С., Фігель Ю. О., Федик С. Є., Гентош Р. Є. Юридичний практикум : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 218 с.

УХВАЛИЛИ

Завідувач кафедри
економіки та міжнародних відносин

В. Хачатрян

Голова фахової
атестаційної комісії

Л. Сікорська

Начальник
навчально-методичного відділу

Т. Шевчук